

Боротьба з корупцією, дерегуляція, тиск контролюючих органів і реформа податкового законодавства стали головними темами парламентських слухань «Економічні реформи: реальність та очікування українського бізнесу». Ініціатором заходу виступив Комітет ВР з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва.

Пошук інноваційного гену чи імітація реформ?

Відкриваючи слухання, Голова Верховної Ради України Володимир Литвин запропонував, щоб під час відвертої ділової розмови присутні генерували не лише «болючі сигнали реального сьогодення», а й «сформулювали та звірили стратегічні цілі й перспективні орієнтири», які потім будуть матеріалізовані у відповідних законах і постановах. За його словами, світова фінансово-економічна криза продемонструвала важливість оптимізації взаємодії ринкових засад і механізмів державної політики. «Потрібно думати, як законодавчо закласти практично в кожен підприємницький проект інноваційний ген для зростання вітчизняної економіки», – наголосив Голова парламенту.

Також Володимир Литвин зазначив, що нині в Україні склалася парадоксальна ситуація: люди, хоч і розуміють необхідність прогресивних реформ, однак кожне нововведення зустрічають із пересторогою, чинять йому консервативний опір.

Основними недоліками вітчизняної податкової системи, які всім добре відомі, на сьогодні є:

- відсутність цілісної, збалансованої (виходячи з потреб та інтересів суспільства) концепції її побудови;

- невідповідність порядку нарахування податків фактичному перебігу економічних процесів в об'єктах оподаткування;

- невинуватна одномірність податкового навантаження, наявність можливостей ухилення від сплати податків, у тому числі через зловживання податковими пільгами;

- надмірний фіскальний ухил, сприяння розширенню тіньового сектору економіки;

- низький ступінь збирання податків, невпорядкованість регулювання ПДВ;

- неспівпадіння вимог податкового і бухгалтерського обліку, що спричиняє потребу у веденні подвійного обліку у платників податків, повернення сплачених авансових податкових платежів в умовах дефіциту бюджетних коштів і багатьох іншого.

Чи вирішує зазначені проблеми урядовий проект податкового кодексу? Об'єктивна відповідь потребує дуже скрупульозного аналізу.

- Можу погодитися з академіком В. Мамутовим, який нещодавно зауважив, що «законо та кодекси слід модернізувати, а не архаїзувати», – сказав далі Голова парламенту. – Переконаний, що Верховна Рада вийде на податковий кодекс, який уособлюватиме нашу консолідовану волю і та-

ким чином демонструватиме високий синергійний потенціал, цивілізаційну креативність і, безумовно, стимулюватиме (так має бути) вітчизняне підприємництво та бізнесову дієвість.

Віце-прем'єр-міністр Сергій Тігіпко розповів про низку ключових реформ в економіці, які уряд планує реалізувати найближчим часом. Передусім, детально описав відмінності удосконаленого проекту податкового кодексу від податкового варіанта. Також повідомив про серйозні зміни, що чекають сферу міжнародної торгівлі. Наприклад, час розмитнення товару планується скоротити до однієї доби, а замість відвідання санітарної, фітосанітарної, епідеміологічної, екологічної інспекції реалізовуватиметься принцип «єдиного вікна».

Реформи продовжаться й щодо процедури отримання ліцензій і дозволів. Так, нинішній уряд скасував ліцензування 1727 із 2268 видів діяльності. Прийнято рішення про необмежений термін дії ліцензій на більшість видів господарської діяльності. Запроваджено декларативний принцип її започаткування – 136 видів робіт із 227. У планах – скоротити терміни отримання дозволів на будівництво зі 175 днів (потрібно обійти 31 інстанцію) до 50 (оформлення документів лише у двох ор-

ганах). Процес виділення землі для будівництва планується зменшити з 270 до 60 днів.

Як розповів Сергій Тігіпко, у цих питаннях Україна активно використовує досвід грузинських фахівців, котрі працюють у відповідних робочих групах. Насамкінець віце-прем'єр поділився ще однією приємною новиною – до кінця року кількість контролюючих організацій зменшиться з 79 до 40.

– Із виступу представника влади незрозуміло, яку ж економіку ми будемо: ліберально-ринкову, соціально-орієнтовану чи інерційно-пострадянську, – зауважила голова Комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва Наталія Королевська. – Сьогоднішні реформатори – ті само люди, що працювали останні 15 років. Тому й результати їхньої роботи очікуємо відповідні. В імітації реформ винні всі: чиновники, що розглядають бізнес як «звірення», котре потрібно зловити, з'їсти і продати шкурку, та й самі підприємці, які не залишаються в боргу, – оптимізують податки чи ухиляються від них.

На думку Наталії Королевської, якщо бізнес не запропонує владі своїх правил гри, чиновники знову ініціюють вигідні лише їм реформи.

Академік НАН України, віце-президент НАН України, директор Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук Валерій Геєць вважає, що ефективна ринкова економіка без високого рівня довіри до владних інституцій неможлива. Відтак, генератором перетворень, руху вперед має бути Президент, котрий має найбільший кредит довіри.

Також науковець застеріг парламентаріїв під час розгляду проекту податкового кодексу не піддаватися «шаленому тиску» бізнесу, який вимагає ще більших пільг, бо це створює загрози для бюджетної й макроекономічної стабільності наступного року: «Втрапивши контроль над ситуацією, вам буде не до бізнесу, доведеться вживати зовсім інших непопулярних заходів, які сьогодні мають місце в Греції».

– Дуже сумно, що ми понад десять років обговорюємо одні й ті само проблеми, – сказала заступник голови Комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва Ксенія Ляпіна.

Народний депутат переконана, що проект податкового кодексу написаний бюрократією для себе й тому не має права на життя. А вдосконалити

роботу чиновництва можна, лише провівши адміністративну реформу.

– Юридичні особи не просили про зменшення ставок податку на прибуток, передбачених проектом податкового кодексу. Усі серйозні компанії чудово розуміють, що коли ставки знижують, а бюджетні плани зростають, то нічого хорошего з цього не вийде. Викручуватимуть не тільки руки, а й щось інше, – загадково сказав шеф-редактор журналу «Бухгалтер» Олександр Кірш.

Генеральний директор ТОВ «Укрзернопром-Агро» Євген Ленга переконаний, що система, залишена в спадок від Радянського Союзу, не підлягає реформуванню: «Її можна лише демонтувати, як це було зроблено в Грузії. Маючи бажання й політичну волю, ця найкорумпованіша радянська республіка змогла викоринити корупцію й нині посідає сьоме місце в світі за рівнем свободи підприємництва».

– Потрібно менше революцій і більше еволюцій, – зазначила доктор економічних наук, професор, дійсний член НАН України Елла Лібанова. – Якщо ж ми хочемо демонтувати систему, то за прикладом Грузії повинні, в тому числі, виплачувати пенсію тільки самотнім громадянам без дітей. Не думаю, що ми готові до цього.